RPO: ograniczenie udziału ławników w posiedzeniach sądowych podważa zasady konstytucyjne

Zespół Prawa Konstytucyjnego, Międzynarodowego i Europejskiego w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich skierowało pismo do ministra sprawiedliwości w sprawie ławników sądowych.

W piśmie zespół wskazuje, że do RPO zgłaszają się krajowe stowarzyszenia ławników sądowych wskazując na niekonstytucyjność zmian wprowadzonych na mocy art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw. Przepis ten stanowi, że w pierwszej i drugiej instancji sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego. Prezes sądu może zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, jeśli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawiłość lub precedensowy charakter sprawy.

Ławnicy uważają, że zmiana ta jeszcze bardziej ogranicza udział czynnika społecznego w rozpoznawaniu spraw sądowych. W piśmie do ministra sprawiedliwości przypomniano, że ławnicy w procesie orzekania mają zasadniczo równe prawa z sędziami i wywierają faktyczny wpływ na kształtowanie orzecznictwa sądów powszechnych. Wprowadzone ustawą rozwiązania w istotny sposób ograniczają udział ławników w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości i podważają wartości i zasady konstytucyjne.

W piśmie Zespół powołuje się m.in. na opinię Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 10 lutego br., która stwierdziła, że uregulowanie to jest niezgodne z art. 2, art. 42 ust. 2 oraz art. 45 ust. 1 i 2 Konstytucji RP.

Przypomniano również, o memorandum podpisanym przez RPO, NRA, SSP „Iustitia”, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Sędziów Sądów Administracyjnych, Stowarzyszenie Sędziów „Themis” oraz Stowarzyszenie Prokuratorów „Lex Super Omnia”. Organizacje te wskazują, że pod pozorem walki z koronawirusem ustawodawca wprowadza niekonstytucyjne rozwiązania w momencie, kiedy jednocześnie odmraża działalność publiczną państwa polskiego. Co więcej te restrykcyjne rozwiązania utrzymuje przez rok po zakończeniu pandemii.

Zespół zwrócił się do min. Zbigniewa Ziobro z prośbą o odniesienie się do uwag i rozważenie podjęcia odpowiednich działań legislacyjnych.

Czytaj pismo